

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.003.01.2015
P/15/079

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/079 – Realizacja programu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Agata Brzeska-Lebiecka, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr 93740 z 2 lutego 2015 r. 2. Janusz Klimek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93741 z 2 lutego 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego ¹ , ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Sowa, Marszałek Województwa Małopolskiego (dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² realizację projektu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”³ przez Urząd Marszałkowski w latach 2010-2015⁴. Projekt został zrealizowany efektywnie i skutecznie, a także przyczynił się do poprawy wizerunku szkolnictwa zawodowego w województwie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Urząd prawidłowo przygotowało się do realizacji projektu. W wyniku przeprowadzonych analiz i sesji strategicznych w powiatach zdiagnozowano podstawowe problemy szkolnictwa zawodowego. W efekcie podjęto decyzję o realizacji projektu, który został dostosowany do potrzeb rynku pracy i zainteresowań uczniów. Projektem objęto wszystkie powiaty, w tym miasta na prawach powiatu, a także inne podmioty, które prowadziły szkoły zawodowe.

W projekcie uwzględniono różnorodne działania i zadania. Głównym działaniem było wdrożenie w szkołach programów rozwojowych szkół, które polegały na organizacji takich form wsparcia jak kursy podnoszące kwalifikacje, zajęcia wyrównawcze, rozwijające i z doradztwa zawodowego. Szczególny nacisk położono na współpracę z przedsiębiorcami, która odbywała się w formie staży-wizyt zawodoznawczych lub płatnych staży. Szkoły zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt techno-dydaktyczny. Promowano także nowoczesne metody nauczania poprzez włączenie techników do Małopolskiej Chmury Edukacyjnej. Zadanie to obejmowało współpracę z krakowskimi uczelniami wyższymi przy wykorzystaniu technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych. Na wymianę doświadczeń pozwalało także uczestnictwo w wyjazdach studyjnych oraz seminariach organizowanych wspólnie z partnerami zagranicznymi. W wyniku podjętych działań w projekcie wzięło udział 37 partnerów i 279 szkół. Wsparcie otrzymało 71 665 uczniów, którzy otrzymali 151 549 certyfikatów, uprawnień i zaświadczeń.

Do 31 marca 2015 r. koszty projektu wyniosły 137 004 tys. zł, tj. 89% łącznego budżetu w wysokości 154 mln zł. Największe wydatki poniesiono na programy rozwojowe szkół. Koszty przypadające na poszczególnych partnerów wynosiły od 0,05% do 10%. Algorytm podziału środków projektu uwzględniał liczbę uczniów w szkołach danego partnera, stopę bezrobocia w powiecie oraz średnią zdawalność egzaminów zawodowych. Ogólny średni koszt projektu przypadający na jedną szkołę biorącą udział w projekcie wynosił 491,1 tys. zł,

¹ Dalej: Urząd Marszałkowski lub Urząd lub UMWM.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dalej: projekt lub program.

⁴ Do 12 czerwca 2015 r.

tj. średnio 81,9 tys. zł w roku. Z kolei ogólny średni koszt projektu przypadający na jednego ucznia wynosił 1 912 zł, a średni koszt uzyskania jednego certyfikatu (uprawnienia, zaświadczenia) 904 zł.

Osiągnięto założone projektem cele szczegółowe, z wyjątkiem podniesienia zdawalności egzaminów w zawodach robotniczych. Należy jednak zauważyć, że w przypadku tego wskaźnika tendencja spadkowa wystąpiła na terenie całego kraju. W okresie realizacji projektu zwiększył się odsetek absolwentów gimnazjów podejmujących naukę w szkołach zawodowych w Małopolsce. Wzrastał także odsetek uczniów szkół zawodowych w porównaniu do ogólnej liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych. Uczestnicy projektu w zdecydowanej większości stwierdzili, że przyczynił się on do podniesienia ich kompetencji zawodowych. W ocenie NIK wskaźniki te świadczą o poprawie wizerunku kształcenia zawodowego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zgodność przyjętych celów projektu z realnymi potrzebami beneficjentów oraz monitorowanie i zarządzanie projektem

Opis stanu faktycznego

Etap realizacji projektu poprzedziła wnikliwa analiza stanu kształcenia zawodowego w Małopolsce. W celu usystematyzowania przedmiotowej wiedzy, posłużono się szeregiem opracowań stworzonych w latach 2008-2010⁵. W efekcie opracowano koncepcję podniesienia jakości kształcenia zawodowego w Małopolsce w branżach zawodowych: mechaniczno-mechatronicznej, budowlanej, informatyczno-elektronicznej, turystyczno-gastronomicznej, rolno-przetwórczej, społeczno-medycznej oraz usługowej. Jako główne działanie wskazano przede wszystkim realizację programów rozwojowych szkół. Ponadto wyodrębniono takie zadania jak „Małopolska Chmura Edukacyjna” oraz „Współpraca ponadnarodowa”.

(dowód: akta kontroli str. 59, 884)

Realizacja programów rozwojowych szkół, które opierały się na zapewnieniu uzyskania dodatkowych kwalifikacji i umiejętności, doposażeniu szkół, organizacji dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych oraz zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, postrzegana była jako filar całego projektu. W oparciu o zlecone i przeprowadzone analizy problemów szkolnictwa zawodowego postanowiono wzmocnić bazę edukacyjną, jak również zapewnić uczniom, którzy zostaną objęci wsparciem, możliwość uczestniczenia w dodatkowych zajęciach z zakresu kompetencji kluczowych i zajęć praktycznych w stosunku 30% i 70% planowanego na ten cel budżetu. Za włączeniem do projektu zadania pn. Małopolska Chmura Edukacyjna⁶, które było realizowane także w ramach innych projektów finansowanych ze środków unijnych⁷, przemawiało dążenie do zmaksymalizowania efektów z poniesionych już nakładów. Zapewniało to możliwość skorzystania przez uczniów szkół zawodowych z nowoczesnej technologii oraz zbliżenie ich do uczelni wyższych, których wykładowcy prowadzili zajęcia w ramach projektu. Idea współpracy ponadnarodowej, opierającej się na uczestnictwie w zagranicznych wizytach studyjnych oraz seminariach prowadzonych przez zagranicznych

⁵ Były to m.in. następujące opracowania: *Diagnoza kształcenia zawodowego w szkołach województwa małopolskiego prowadzonych przez jednostki samorządu oświatowego* – raport sporządzony przez Kuratorium Oświaty w Krakowie w 2008 r.; W. Brześcińska, *Diagnoza wskazująca na potrzebę realizacji projektu systemowego obejmującego wspierającego szkolnictwo zawodowe w Małopolsce*, 2009; A. Janczy, *Diagnoza stanu kształcenia zawodowego w szkołach województwa małopolskiego w kontekście realizacji projektu systemowego, którego celem jest wspieranie kształcenia zawodowego*, 2009; M. Kryszakowska, *Diagnoza wskazująca na potrzebę realizacji projektu systemowego obejmującego wspieranie szkolnictwa zawodowego w Małopolsce*, 2009; *Diagnoza wskazująca na potrzebę realizacji projektu systemowego obejmującego wspierającego szkolnictwo zawodowe w Małopolsce*, 2009; *Szkolnictwo zawodowe w Małopolsce. Raport PO KL 9.2* – raport sporządzony przez firmę EUROKREATOR, 2010.

⁶ Dalej: MChE.

⁷ Zadanie było realizowane w ramach współpracy pomiędzy trzema projektami, tj. „Małopolska Chmura Edukacyjna – projekt pilotażowy” – realizowany w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013: oś priorytetowa 1. Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy, działanie 1.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego, „Małopolska Chmura Edukacyjna – wykorzystanie nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania i rozwoju kompetencji kluczowych uczniów szkół licealnych z terenu województwa małopolskiego – pilotaż” – realizowany w ramach Programu Operacyjnego kapitał Ludzki na lata 2007-2013: Poddziałanie 9.1.2 POKL, „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce” – realizowany w ramach Programu Operacyjnego kapitał Ludzki na lata 2007-2013; Działanie 9.2.

ekspertów, wynikała z chęci poszerzenia horyzontów uczniom szkół kształcących w zawodach oraz przedstawienia technologii i rozwiązań stosowanych w innych krajach. W ramach przygotowania do projektu nie pojawiły się inne koncepcje w zakresie ewentualnych form wsparcia.

(dowód: akta kontroli str. 899)

Zasady doboru partnerów do realizacji projektu opierały się na założeniu, aby umożliwić uczestnictwo w projekcie wszystkim organom prowadzącym szkoły publiczne kształcące w zawodach na terenie Małopolski, natomiast w przypadku szkół niepublicznych przeprowadzony został konkurs ofert. Zgodnie z przyjętymi w tym konkursie kryteriami⁸ wszystkie osiem podmiotów, które złożyły oferty współpracy, zostało zaproszonych do negocjacji. W 2010 r. umowy partnerskie zawarto z 7 podmiotami prowadzącymi szkoły niepubliczne oraz 29 organami prowadzącymi szkoły publiczne⁹.

(dowód: akta kontroli str. 855-856, 900-910)

W ramach projektu w 2012 r. i w 2014 r. przeprowadzono jego ewaluację za pośrednictwem podmiotu zewnętrznego. Opracowano raport metodologiczny, a następnie przeprowadzono ewaluację m.in. w oparciu o badania ankietowe na sześciu grupach respondentów, będących beneficjentami i partnerami projektu. Byli to: uczniowie szkół zawodowych, techników oraz szkół policealnych, nauczyciele, dyrektorzy szkół, liderzy szkolni projektu, koordynatorzy zespołów projektowych oraz przedsiębiorcy. Wynikiem ewaluacji śródkresowej z 2012 r. było sześć rekomendacji. Wskazano na konieczność usprawnienia procedur organizacyjnych związanych z wdrażaniem projektu, w szczególności procedur dotyczących organizacji przetargów, jak również zwrócono uwagę, by w procedurach przetargowych głównym kryterium nie była cena świadczonych usług, a doświadczenie związane z wykonywaniem podobnych zadań. Podniesiono również kwestie właściwego budżetowania uwzględniającego materiały biurowe i dydaktyczne, niezbędne do realizacji zajęć (długopisy, zeszyty, podręczniki, ulotki), ale także dojazdy i rozmowy telefoniczne. Wskazano też potrzebę zwiększenia udziału praktyk, staży i wizyt zawodoznawczych w całym projekcie w stosunku do pozostałych działań oraz zwiększenia dostępności do zajęć.

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora Departamentu Edukacji i Kształcenia Ustawicznego¹⁰ UMWM lider projektu był w pełni świadomy, że sposób wyboru wykonawców według kryterium najniższej ceny nie zawsze prowadzi do uzyskania najwyższej jakości przedmiotu zamówienia. Do czasu nowelizacji ustawy Prawo zamówień publicznych w 2014 r. zarówno lider, jak i jego partnerzy, nie mieli możliwości wdrożenia rekomendacji dotyczących realizacji przetargów, a od momentu powyższej nowelizacji w przygotowywanych postępowaniach, prowadzonych w oparciu o Prawo zamówień publicznych, zwraca się uwagę na stosowanie tak zwanych kryteriów merytorycznych (w tym także doświadczenia wykonawcy, czy terminu realizacji zamówienia).

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 91 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych zamawiający zawsze miał możliwość ustalania innych kryteriów oceny ofert poza ceną, a nie tylko po zmianie ustawy w 2014 r.

Należy także zauważyć, że usługi edukacyjne i szkoleniowe są usługami o charakterze niepriorytetowym¹¹. Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych do postępowania o udzielenie zamówień, których przedmiotem są usługi o charakterze niepriorytetowym, nie stosuje się przepisów ustawy dotyczących m.in. zakazu ustalania kryteriów oceny ofert na podstawie właściwości wykonawcy, czy też stosowania przesłanek wyboru trybu negocjacji z ogłoszeniem lub dialogu konkurencyjnego.

W kwestii niedoszacowania wydatków na materiały biurowe Zastępca Dyrektora DEiKU wyjaśniła, że w przypadku, gdy partnerzy projektu zgłaszali uzasadnione zapotrzebowanie na takie materiały, lider zawsze wyrażał zgodę na przesunięcie środków budżetowych

⁸ W przypadku niestwierdzenia nieprawidłowości formalnych, następnym etapem była merytoryczna ocena ofert. Warunkiem zaproszenia do negocjacji było uzyskanie minimum 60 punktów. Wszystkie oferty spełniły to kryterium.

⁹ Powiaty, miasta na prawach powiatu, gminy, szkoły wojewódzkie, szkoły, dla których organem prowadzącym był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

¹⁰ Dalej: DEiKU.

¹¹ Załącznik nr 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie wykazu usług o charakterze priorytetowym i niepriorytetowym (Dz. U. Nr 12, poz. 68).

w celu realizacji tych potrzeb. Ponadto w ramach projektu refundowane były także dojazdy/przejazdy personelu zarządzającego oraz uczniów.

Rekomendacja dotycząca zwiększenia udziału liczby uczniów uczestniczących w stażach, praktykach zawodowych i wizytach zawodoznawczych została wykonana. Liczba uczniów objętych powyższą formą wsparcia wynosiła 6 047 w roku 2011, a na koniec marca 2015 r. – 33 984. Z kolei liczba uczniów objętych projektem wzrosła z 9 242 w 2010 r. do 71 665 na 31 marca 2015 r., co stanowiło 31% wszystkich uczniów kształcących się w małopolskich szkołach zawodowych w okresie od września 2010 r. do kwietnia 2015 r., Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora DEiKU idea dostępności dla uczniów realizowana była od początku trwania projektu, na co wskazywać miały m.in. zapisy regulaminów rekrutacji u poszczególnych partnerów (pierwszeństwo udziału w wybranych formach wsparcia osób, które żadnym wsparciem nie zostały jeszcze objęte, lub też ograniczenie liczby form wsparcia, w których udział może wziąć jeden uczeń).

W raporcie z ewaluacji końcowej stwierdzono m.in., że uczestnictwo w proponowanych przez szkoły formach wsparcia w wysokim stopniu przyczyniło się zarówno do wzrostu wiedzy i kompetencji, jak również do wzrostu świadomości własnej pozycji na rynku pracy. Zdecydowana większość uczniów, tj. 88%, uważała, że przeprowadzone zajęcia spełniły swoje zadania i przygotowują do dobrego startu na rynku pracy. Dla części uczniów problemem okazała się niewystarczająca liczba miejsc na niektórych zajęciach. Nauczyciele i dyrektorzy zwrócili uwagę na skomplikowane i nie zawsze adekwatne w kontekście najwyższej jakości procedury wylaniania dostawców usług szkoleniowych. Ponadto wyniki badań końcowych wskazały na poprawę zidentyfikowanych wcześniej problemów takich jak terminy organizacji zajęć, utrudnienia dla uczniów w powrocie do domu w dni wolne od pracy, w których organizowane były zajęcia.

(dowód: akta kontroli str. 62-63, 316-317, 318-320, 321-323, 871, 884)

W latach 2010-2015 Departament Audytu i Kontroli UMWM przeprowadził 49 kontroli podmiotów realizujących projekt, w ramach których wystosowano do nich 216 zaleceń dotyczących kwestii organizacyjnych, rachunkowych i zgodności działań z obowiązującymi przepisami prawa, w tym ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹². Adresaci powyższych zaleceń każdorazowo informowali o podjętych działaniach zmierzających do wyeliminowania nieprawidłowości lub zobowiązywali się do zapewnienia prawidłowego działania przy realizacji projektu. Dodatkowym efektem prowadzonych czynności kontrolnych było skierowanie do rzecznika dyscypliny finansów publicznych czterech zawiadomień o ujawnionych okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych (w dwóch przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania). Ponadto Departament Audytu i Kontroli w okresie od 14 października 2011 r. do 18 stycznia 2012 r. przeprowadził audyt wewnętrzny w Departamencie Rozwoju Gospodarczego w Wydziale Kształcenia Zawodowego UMWM w zakresie: realizacji zadań lidera projektu, wydatkowania środków, w tym ewidencji księgowej wydatków i sporządzania wniosków o płatność, spełniania obowiązków dotyczących informacji i promocji, wypełniania obowiązków dotyczących ochrony danych osobowych oraz sposobu dokumentowania projektu. W oparciu o ustalenia audytu osobom odpowiedzialnym przekazano 14 zaleceń mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości lub ograniczenie stwierdzonego ryzyka dla prawidłowej realizacji projektu.

W ramach projektu prowadzono także bieżące działania monitorujące prawidłowość przeprowadzania zajęć dodatkowych dla uczniów oraz staży i praktyk zawodowych, a także wybranych obowiązków nałożonych na podmioty realizujące projekt¹³.

Wojewódzki Urząd Pracy, jako instytucja pośrednicząca II stopnia, przeprowadził w latach 2010-2015¹⁴ pięć kontroli¹⁵ w zakresie realizacji projektu. Efektem tych kontroli było m.in. stwierdzenie wydatków niekwalifikowalnych na sumę 217,2 tys. zł, stanowiących kwotę do zwrotu.

¹² Dz. U. z 2013 r. poz. 907 ze zm.

¹³ Szczegółowe ustalenia w zakresie wizyt monitorujących zawarto w pkt 3 niniejszego wystąpienia.

¹⁴ Do maja 2015 r.

¹⁵ W trakcie trwania czynności kontrolnych NIK jedna kontrola była w toku.

(dowód: akta kontroli str. 77-178, 179)

Dla poszanowania zasad partnerstwa w ramach projektu powołano Komitet Sterujący, w którego skład weszli przedstawiciele Województwa Małopolskiego, partnerów oraz m.in. Małopolski Kurator Oświaty, dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie i dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie. Na czterech, zorganizowanych w trakcie trwania projektu, posiedzeniach Komitetu zajmowano się postępowaniem realizacji zadań, w tym postępowaniem rzeczowym i finansowym, zagadnieniami współpracy z przedsiębiorcami, promocji projektu, a także wnioskami z przeprowadzanych kontroli i planami na przyszłość.

(dowód: akta kontroli str. 76, 871)

W trakcie trwania projektu do 31 maja 2015 r. zorganizowano dwanaście spotkań standaryzujących, tj. średnio dwa spotkania w trakcie roku, przy udziale personelu projektowego lidera i partnerów projektu. Spotkania te miały na celu przeprowadzanie instruktażu dla partnerów w zakresie prawidłowej realizacji zadań, jak również stworzenie ram współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi projekt.

(dowód: akta kontroli str. 73-75, 871)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przyjęcie celów projektu odpowiadających realnym potrzebom beneficjentów oraz monitorowanie i zarządzanie projektem.

2. Efektywność projektu

Opis stanu
faktycznego

W projekcie wzięło udział 37 partnerów, w tym wszystkie 19 powiatów województwa małopolskiego i 3 miasta na prawach powiatu (Kraków, Tarnów, Nowy Sącz), 3 gminy (Niepołomice, Lipnica Wielka i Żegocina) oraz 12 innych podmiotów prowadzących szkoły¹⁶.

W całym województwie małopolskim w latach 2010-2015¹⁷ funkcjonowało 691 szkół kształcących w zawodach¹⁸. W realizacji projektu udział wzięło 279 szkół (40%), w tym 119 zasadniczych szkół zawodowych (66% wszystkich szkół tego typu w województwie), 143 technika (83% takich szkół), 4 technika uzupełniające (11%) oraz 13 szkół policealnych (4% szkół tego typu).

(dowód: akta kontroli str. 63, 855-856)

Algorytm podziału środków projektu opierał się na następujących założeniach: 65% budżetu podzielone zostało na partnerów według liczby uczniów w szkołach przez nich prowadzonych, 25% budżetu przydzielono tym regionom, w których stopa bezrobocia przekraczała średnią z województwa¹⁹, a 10% przypisano tym regionom, gdzie zdawalność egzaminów w zawodach robotniczych (5%) i technicznych (5%) była równa lub mniejsza od średniej wojewódzkiej.

W trakcie realizacji projektu dokonywano korekt wydatków partnerów, a budżet projektu z początkowo planowanych 140 mln zł wzrósł do 154 mln zł. Zwiększenie budżetu było związane z wzrostem zapotrzebowania na poszczególne formy wsparcia dla uczniów. Pierwotny plan zakładał, że wsparciem zostanie objętych 20 000 osób. Zwiększono go do

¹⁶ Innymi podmiotami będącymi partnerem w projekcie, które prowadziły szkoły kształcące w zawodach, były: Stowarzyszenie Zakład Doskonalenia Zawodowego w Krakowie, Towarzystwo Salezjańskie Inspektoriat pod wezwaniem Św. Jacka, Maria Szkarłat Ośrodek Dokształcania i Doskonalenia Zawodowego Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Limanowej, Arcelor Mittal Poland S.A., Stowarzyszenie Zakład Doskonalenia Zawodowego w Katowicach, Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie, Maria Oczko Centrum Kształcenia Dorosłych w Kętach, prowadzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi trzy Zespoły Szkół Centra Kształcenia Rolniczego w Nowym Targu, w Bystrej i w Hańczowej, Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego Chemobudowa Kraków S.A., partner określony jako Szkoły Wojewódzkie (osiem szkół dla których organem prowadzącym było Województwo Małopolskie).

¹⁷ Do kwietnia 2015 r.

¹⁸ Szkoły te prowadzone były przez: powiaty (276 szkół), miasta na prawach powiatu (116 szkół), spółki prawa handlowego (110 szkół), osoby fizyczne jako pracodawcy (86 szkół), stowarzyszenia (32 szkoły), gminy (16 szkół), przedsiębiorstwa osób fizycznych (12 szkół), samorząd województwa małopolskiego (11 szkół), ministrów (8 szkół), przedsiębiorstwa państwowe (7 szkół), organizacje wyznaniowe (5 szkół), Związek Rzemiosła Polskiego (5 szkół), fundacje (3 szkoły), Samorząd Gospodarczy i Zawodowy (2 szkoły), wyższą szkołę niepaństwową (1 szkoła) oraz Krajową Radę Spółdzielczą (1 szkoła).

¹⁹ Środków z tego tytułu nie otrzymały jedynie: miasta Kraków i Tarnów, powiaty: bocheński, miechowski, suski i tatrzański oraz gminy Żegocina i Łapsze Niżne.

52 433 uczniów, tj. o 162% przy jednoczesnym zwiększeniu budżetu zaledwie o 10%. W efekcie wsparciem objęto 71 665 uczniów.

Podział budżetu projektu w wysokości 135 963,2 tys. zł na poszczególnych partnerów kształtował się następująco według stanu na 31 maja 2015 r.:

- miasta na prawach powiatu od 8 140 tys. zł (Tarnów) do 15 413,2 tys. zł (Kraków), co stanowiło od 5% do 10% budżetu,
- powiaty od 1 396 tys. zł (proszowicki) do 8 559,4 tys. zł (nowosądecki), co stanowiło od 1% do 6% budżetu,
- gminy od 189,9 tys. zł (Lipnica Wielka) do 1 076,1 tys. zł (Niepołomice), co stanowiło od 0,1% do 0,7% budżetu,
- podmioty niepubliczne od 79,6 tys. zł (Maria Oczko CKD w Kętach) do 1 268,2 tys. zł (Maria Szkarłat ODiDZ ZSOiZ w Limanowej), co stanowiło od 0,05% do 0,8% budżetu,
- szkoły prowadzone przez Ministra Rolnictwa od 207,2 tys. zł (ZSCKR w Bystrej) do 404,6 tys. zł (ZSCKR w Nowym Targu), co stanowiło od 0,1% do 0,3% budżetu,
- szkoły wojewódzkie 3 963 tys. zł, co stanowiło 3% budżetu.

Udział kwoty dofinansowania oraz wkładu własnego wynosił w przypadku powiatów, gmin i województwa odpowiednio 87,25% i 12,75%, natomiast podmioty niepubliczne oraz szkoły prowadzone przez Ministra Rolnictwa otrzymały 100% dofinansowania.

(dowód: akta kontroli str. 855-856, 871,884)

Łączny koszt projektu wg stanu na 31 grudnia 2014 r. wyniósł 134 450 tys. zł i obejmował 42 wyodrębnione zadania, których koszty kształtowały się następująco:

- Współpraca ponadnarodowa (zadanie 1) – 1 354,2 tys. zł, co stanowiło 1% łącznych kosztów. W przeliczeniu na jednego partnera korzystającego z takiej formy wsparcia średni koszt tego zadania wyniósł 43,7 tys. zł, a w przeliczeniu na jednego ucznia 918 zł.
- Przygotowanie programów operacyjnych działań (zadanie 2) – 85,0 tys. zł, co stanowiło 0,1% łącznych kosztów. Średni koszt przypadający na jednego partnera wynosił 2,6 tys. zł.
- Realizacja programów rozwojowych szkół, prowadzonych przez 37 partnerów projektu (zadania 3-36 oraz 39-41) – 102 539 tys. zł, co stanowiło 76% łącznych kosztów. Średni koszt przypadający na jednego partnera wynosił 2 771,3 tys. zł, na jedną szkołę 367,5 tys. zł i na jednego ucznia 1,5 tys. zł.
- Projektowe Centrum Wsparcia Edukacji Zawodowej (zadanie 37) – 277,8 tys. zł, co stanowiło 0,2% łącznych kosztów. Średni koszt przypadający na jednego partnera wynosił 7,5 tys. zł, a na jednego ucznia korzystającego z projektu 4 zł.
- Zarządzanie projektem (zadanie 38) – 29 392,9 tys. zł, co stanowiło 22% łącznego budżetu. Średni koszt przypadający na jednego partnera wynosił 794,4 tys. zł, na każdą szkołę biorącą udział w projekcie 105,4 tys. zł, a na jednego ucznia spośród biorących udział w projekcie 417 zł.
- Małopolska Chmura Edukacyjna (zadanie 42) – 801,2 tys. zł, co stanowiło 0,6% łącznego budżetu. Średni koszt przypadający na jednego partnera biorącego udział w zadaniu wynosił 100,1 tys. zł, na jedną szkołę 80,1 tys. zł, a na każdego ucznia, który korzystał z takiej formy wsparcia 1 009 zł.

(dowód: akta kontroli str. 857-858)

Plan na 2015 r. obejmował wydatki na kwotę 19 550 tys. zł, z tego:

- 1 398,4 tys. zł (5% planu) na współpracę ponadnarodową,
- 12 746,3 tys. zł (65%) na programy rozwojowe szkół,
- 80 tys. zł (0,4%) na Projektowe Centrum Wsparcia Edukacji Zawodowej,
- 4 359,4 tys. zł (22%) na zarządzanie projektem,
- 965,8 tys. zł (5%) na Małopolską Chmurę Edukacyjną.

(dowód: akta kontroli str. 862-863)

Do 31 marca 2015 r. koszty projektu wyniosły 137 004 tys. zł, tj. 89% łącznego budżetu. Ogólny średni koszt projektu przypadający na jedną szkołę biorącą udział w projekcie wyniósł 491,1 tys. zł, tj. średnio 81,9 tys. zł w roku. Z kolei ogólny średni koszt projektu

przypadający na jednego ucznia wynosił 1 912 zł. Średni koszt uzyskania jednego certyfikatu (uprawnienia, zaświadczenia) wynosił 904 zł.

Zakończenie i rozliczenie projektu zaplanowano na 31 października 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 859-861)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność UMWM w zbadanym zakresie. Projekt był realizowany efektywnie.

3. Skuteczność projektu

Opis stanu
faktycznego

W latach 2011-2015 (I kwartał) Urząd Marszałkowski przeprowadził 382 wizyty monitorujące zajęcia²⁰ prowadzone w ramach projektu. Wizytacje odbywały się według określonego scenariusza, który został wypracowany w trakcie realizacji projektu. Podczas wizytacji sprawdzano: zgodność rozpoczęcia zajęć z harmonogramem; liczbę osób na zajęciach; oznakowanie miejsca realizacji kursów, zakupionego sprzętu i dokumentacji; udzielenie uczestnikom informacji z jakiego projektu oraz programu operacyjnego finansowane są zajęcia/kursy, w których uczestniczą; informowanie uczestników o zakwalifikowaniu do projektu; informowanie uczestników o harmonogramie zajęć, na które zostali zakwalifikowani; informowanie, że w szkole realizowany jest projekt; sposób i terminy przekazywania informacji o harmonogramach zajęć koordynatorowi powiatowemu; uwzględnianie kwestii zasad równości szans kobiet i mężczyzn; przeprowadzanie weryfikacji wiedzy uczniów przy kursach z kompetencji kluczowych; prawidłowość wystawianych zaświadczeń po odbyciu stażu-wizyty zawodoznawczej; posiadanie programu rozwoju szkoły uzupełnionego o wiadomości związane z projektem; wykorzystywanie przez prowadzących zajęcia materiałów pomocniczych do zajęć z kompetencji kluczowych oraz doradztwa zawodowego, tj. udostępnione przez Urząd Marszałkowski ramowe programy zajęć oraz pakiety edukacyjne²¹.

Wyniki wizytacji wskazywały na częste problemy z właściwym oznakowaniem miejsca realizacji kursów, zakupionego sprzętu i dokumentacji oraz na przypadki realizacji zajęć niezgodnie z przyjętym harmonogramem lub brak aktualizacji takiego harmonogramu.

Przeprowadzone wizytacje nie miały na celu oceny merytorycznej realizowanych zajęć. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora DEiKU, lider projektu nie zakładał badania jakości zajęć realizowanych u partnerów, ponieważ badanie takie wiązałoby się z koniecznością zatrudnienia ekspertów i generowania dodatkowych kosztów z tego tytułu, co nie było intencją lidera projektu. Lider rekomendował partnerom²² prowadzenie ewaluacji realizowanych zajęć na użytek badania efektywności prowadzonych form wsparcia w oparciu o analizy ocen semestralnych lub tak zwane testy „wejścia-wyjścia”²³, a także poprzez monitorowanie zdawalności egzaminów zawodowych uczniów objętych wsparciem projektu. Lider prowadził monitoring działań partnerów w zakresie ewaluacji wewnętrznej, jednak w związku z faktem, iż partnerzy dostosowywali metody badawcze do specyfiki danej szkoły (podobnie jak sposób prezentacji danych), uniemożliwiło to przygotowanie na poziomie lidera zbiorczego zestawienia i wyciągnięcie całościowych wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 180-269, 270, 850-852, 884)

W ocenie NIK dobrą praktyką byłoby zobowiązanie partnerów projektu do objęcia ewaluacją wewnętrzną nie tylko zajęć wyrównawczych, ale także innych form wsparcia, w szczególności takich jak kursy podnoszące kwalifikacje, staże-wizyty zawodoznawcze, czy praktyki u przedsiębiorców. Najlepszą formą byłaby tutaj ankieta przeprowadzona wśród uczestników, która pozwoliłaby także zweryfikować jakość prowadzonych zajęć. Dobrym rozwiązaniem byłoby opracowanie wzoru ankiety przez lidera projektu. W toku

²⁰ 119 w 2011 r., 79 w 2012 r., 109 w 2013 r., 62 w 2014 r. i 13 w I kw. 2015 r.

²¹ Materiały te zamieszczono na stronie internetowej www.zawodowamalopolska.pl.

²² Miało to miejsce w ramach spotkania standaryzującego z 27 stycznia 2011 r.

²³ Test wejścia-wyjścia polegać miał na przeprowadzeniu testu sprawdzającego poziom wiadomości z danego przedmiotu na pierwszych zajęciach oraz powtórnym przeprowadzeniu testu na zajęciach ostatnich. Test miał na celu sprawdzenie postępu ucznia po udziale w zajęciach dodatkowych, zatem dopuszczalne było przeprowadzenie identycznego testu na pierwszych i ostatnich zajęciach.

prowadzonych przez NIK kontroli u pięciu partnerów stwierdzono, że albo takich ankiet nie przeprowadzano wcale, albo tylko w odniesieniu do wybranych zajęć. Ponadto w sytuacji przyjęcia założenia prowadzenia przez partnerów projektu ewaluacji wewnętrznej, należałoby ujednoczyć zakres danych i formę ich przedstawiania w celu pozyskania przez lidera projektu danych umożliwiających przeprowadzenie analiz, które obejmują swoim zakresem wszystkich beneficjentów projektu i dają całościowy obraz skuteczności podejmowanych w ramach projektu działań.

W projekcie wyodrębniono zadanie pn. „Projektowe Centrum Wsparcia Edukacji Zawodowej”²⁴. Jego celem było wspieranie szkół przy tworzeniu rozwojowych programów nauczania i materiałów edukacyjno-dydaktycznych, w tym standaryzacja zajęć merytorycznych ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych oraz zajęć z doradztwa zawodowego. Zadanie było prowadzone przez Biuro Projektu (w ramach DEiKU), a ponadto do współpracy zaproszono ekspertów zajmujących się problematyką edukacji zawodowej, doradztwa edukacyjno-zawodowego, kształcenia matematyczno-przyrodniczego, kształcenia w zakresie języków obcych, teleinformatyki.

Dodatkowo w ramach zadań PCWEZ dwukrotnie przeprowadzono ewaluację projektu oraz prowadzono monitoring rezultatów w zakresie kompetencji kluczowych i zajęć zawodowych. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora DEiKU, na potrzeby monitorowania realizacji celu szczegółowego projektu, odnoszącego się do podniesienia zdawalności egzaminów w zawodach technicznych i robotniczych, korzystano z informacji dostępnych na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie dotyczących wyników egzaminów zawodowych.

(dowód: akta kontroli str. 318-320, 324-325, 326-328, 864-865, 871, 884)

W zakresie standaryzacji zajęć merytorycznych oferowanych uczniom wypracowano ramowe programy zajęć z matematyki, informatyki, doradztwa zawodowego²⁵ i czterech języków obcych zawodowych²⁶. Przygotowano także pakiety edukacyjne składające się ze scenariuszy zajęć dla nauczyciela i ucznia z powyższych przedmiotów.

Jak wyjaśnił Dyrektor DEiKU, przy wyborze ekspertów, którym powierzono opracowanie ramowych programów zajęć z matematyki, informatyki, języków obcych oraz doradztwa zawodowego wzięto pod uwagę przede wszystkim kompetencje osób oraz ich dotychczasowe doświadczenie zawodowe gwarantujące prawidłowe wykonanie zadania. Kluczowe znaczenie przy wyborze wykonawców ramowych programów z matematyki i informatyki miało odniesienie się do porozumienia zawartego w 2009 r. pomiędzy Województwem Małopolskim a Instytutem Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego na rzecz popularyzacji matematyki i nauk zmierzających do rozwoju innowacyjnej gospodarki oraz zwiększenia liczby studentów kierunków ścisłych i technicznych. Z kolei w przypadku pakietów obejmujących języki obce odwołano się do współpracy z ekspertami z Instytutu Neofilologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, zapoczątkowanej w ramach porozumienia Województwa Małopolskiego z Fundacją Regionów Europejskich na rzecz Badań nad Edukacją i Kształceniem Zawodowym. W przypadku ramowych programów z doradztwa zawodowego decydujące było pełnienie funkcji doradcy edukacyjnego oraz znajomość tematyki z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w edukacji. Ponadto wskazano na ekspertów posiadających wiedzę z zakresu kształcenia zawodowego w regionie, znajomość specyfiki małopolskich szkół zawodowych, a jednocześnie będących uznanymi specjalistami w swojej dziedzinie naukowej. Według Dyrektora DEiKU istotnym elementem decydującym o wyborze wykonawców była umiejętność skutecznego powiązania treści będących przedmiotem nauczania na poziomie szkoły zawodowej do wymogów stawianych na szczeblu uniwersyteckim. Podobnymi przesłankami kierowano się przy wyborze wykonawcy, któremu zostało powierzono opracowanie pakietów edukacyjnych. Jako warunki udziału w postępowaniu wskazano m.in. dysponowanie ekspertami, którzy posiadają doświadczenie zawodowe w pracy dydaktycznej na

²⁴ Dalej: PCWEZ.

²⁵ W przypadku zajęć z doradztwa zawodowego postawiono nacisk na ukierunkowanie do ścieżki zawodowej i przygotowanie do roli pracownika bez odniesienia do poszczególnych branż.

²⁶ Języki obce zawodowe obejmowały języki angielski, niemiecki, francuski i rosyjski w branżach takich jak: branża budowlana, mechaniczno-mechatroniczna, turystyczno-gastronomiczna, usługowa, rolniczo-przetwórcza, informatyczno-elektroniczna.

stanowisku nauczyciela akademickiego lub nauczyciela ponadgimnazjalnej szkoły zawodowej, a także doświadczenie w opracowywaniu materiałów dydaktycznych takich jak: programy nauczania, zadania egzaminacyjne, podręczniki, recenzje zadań egzaminacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 318-320, 324-325, 864-865, 871, 884)

Opracowane materiały udostępnione zostały na stronie internetowej projektu. Jak wyjaśniła p.o. Zastępcy Dyrektora DEiKU, partnerzy od początku realizacji projektu byli informowani, że lider planuje standaryzację zajęć z kompetencji kluczowych, o czym informował na sesjach strategicznych w poszczególnych powiatach (jako o jednym z działań projektowych), a także na późniejszych etapach projektu.

Partnerzy biorący udział w projekcie nie zostali przez lidera projektu zobligowani zapisami umownymi do wykorzystania ustandaryzowanych materiałów dydaktyczno-szkoleniowych. W trakcie 382 wizyt monitorujących zajęcia realizowane w ramach projektu²⁷ kwestie wykorzystywania ramowych programów zajęć i scenariuszy zajęć dla nauczyciela i ucznia pojawiły się 65 razy. W 32 przypadkach nie potwierdzono jednoznacznie, czy materiały te były wykorzystywane, w 17 przypadkach (26%) stwierdzono, że były, a w 16 (25%) nie.

(dowód: akta kontroli str. 180-269, 271-276, 329-409, 884)

Kontrole prowadzone przez NIK w dziesięciu szkołach biorących udział w projekcie wykazały, że nie wszystkie szkoły wiedziały o materiałach opracowanych w ramach PCWEZ, pomimo licznych działań podejmowanych przez Urząd Marszałkowski w tym zakresie. W ocenie NIK układ strony internetowej projektu nie pozwalał na intuicyjne odnalezienie przedmiotowych materiałów.

W ramach działania PCWEZ opracowano także materiał analityczny dotyczący zasad uczestnictwa małopolskich szkół w projekcie, a w zakresie organizacji staży i praktyk zawodowych – opis małopolskich standardów współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorcami w branżach turystyczno-gastronomicznej, budowlanej oraz informatyczno-elektronicznej. Zlecono także wypracowanie porozumień na rzecz współpracy w zakresie kształcenia zawodowego w branżach mechaniczno-mechatronicznej, rolno-przetwórczej, społeczno-medycznej, usługowej. Opracowano wzór porozumienia oraz stworzono bazę szkół i przedsiębiorstw dla zbudowania sieci podmiotów deklarujących wolę współpracy w projekcie w formie dodatkowych staży i praktyk zawodowych.

W wyniku tych działań 264 przedsiębiorców złożyło deklaracje współpracy w zakresie organizacji płatnych staży (trzy- lub czterytygodniowych) i praktyk dodatkowych oraz wizyt zawodoznawczych w zakładach pracy. Ostatecznie 167 z nich współpracowało ze szkołami w latach 2013-2014 przy realizacji staży miesięcznych w oparciu o zawarte porozumienia. W 2013 r. 404 przedsiębiorców przyjęło uczniów na miesięczne staże zawodowe, a w 2014 r. – 583. Na koniec marca 2015 r. łącznie 33 984 uczniów ze szkół zawodowych zakończyło udział w stażach i praktykach organizowanych w ramach projektu.

(dowód: akta kontroli str. 316-317, 410-448, 864-865, 871, 884)

Jednym z elementów projektu była współpraca międzynarodowa, opierająca się na wizytach studyjnych uczniów i nauczycieli w regionach partnerskich oraz na seminariach tematycznych prowadzonych przez zagranicznych ekspertów, w celu poznania przyjętych w innych krajach rozwiązań oraz narzędzi i wymiany doświadczeń. W tym celu zawarto trzy umowy o współpracy z regionami: Turyngia (Niemcy), Rodan-Alpy (Francja) oraz Istria (Chorwacja)²⁸. Współpracę nawiązano z pięcioma szkołami i jednym centrum kształcenia w regionie Rodan-Alpy, czterema szkołami z regionu Turyngia oraz na 2015 r. zaplanowano współpracę z sześcioma szkołami z regionu Istria.

W ramach współpracy realizowano takie zadania jak: przygotowanie i przeprowadzenie wizyt studyjnych w regionie partnerskim, opracowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie kształcenia zawodowego w Małopolsce w odniesieniu do wybranych branż, przygotowanie i przeprowadzenie seminariów szkoleniowych dla uczniów małopolskich szkół zawodowych

²⁷ Wizyty te przeprowadzano nie tylko na zajęciach z kompetencji kluczowych, gdzie można było zastosować ustandaryzowane materiały, ale również na kursach i stażach zawodowych.

²⁸ Były to umowy: nr IXA/665/RG/12, nr IXA/151/EU/13 i nr IXA/942/EK/14.

w celu upowszechnienia wypracowanych rozwiązań, organizacja spotkań partnerskich (wizyty przygotowawcze i monitorujące), rozpowszechnianie wypracowanych rozwiązań w kraju i za granicą, zarządzanie projektem. Odpowiedzialność za rekrutację uczniów oraz zarządzanie projektem ponosił Urząd, natomiast do realizacji pozostałych zadań zobowiązane zostały wszystkie strony zawieranych umów. Ponadto reprezentanci regionów weszli w skład Komitetu Sterującego²⁹, pełniącego rolę programowo-doradczą w zarządzaniu projektem.

Koszty współpracy międzynarodowej określone w umowach kształtowały się następująco: współpraca z regionem Istria – 177,5 tys. euro (w tym po stronie UMWM jako lidera partnerstwa 165 tys. euro), współpraca z regionem Rodan-Alpy – 445,7 tys. euro (w tym UMWM 405,6 tys. euro), współpraca z regionem Turynia – 448,9 tys. euro (w tym UMWM 405,6 tys. euro). Według stanu na 31 marca 2015 r. wydatki na realizację współpracy ponadnarodowej (planowane w kwocie 2 752,5 tys. zł) wyniosły 1 354,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 54-58, 449-573, 859-861, 871)

W okresie od grudnia 2012 r. do marca 2015 r. w zorganizowanych dziesięciu wizytach studyjnych u zagranicznych partnerów wzięło udział łącznie 227 uczniów i 35 nauczycieli z małopolskich techników i zasadniczych szkół zawodowych. Z kolei na terenie Małopolski od listopada 2013 r. do kwietnia 2015 r. zorganizowano 26 seminariów tematycznych, gdzie wykładowcami byli eksperci z regionów partnerskich. W seminariach wzięło udział 1 578 uczniów i 137 opiekunów. Łącznie ze współpracy międzynarodowej skorzystało 1 805 uczniów, a do zakończenia projektu zaplanowano uczestnictwo w trzech wizytach studyjnych w Chorwacji dla kolejnych 90 uczniów.

Ponadto zorganizowano 22 spotkania partnerskie o charakterze planistyczno-organizacyjnym i opracowano innowacyjne materiały w zakresie dziesięciu zagadnień (programowanie robotów i budowa sterowników; optyka; gastronomia; nowoczesne technologie w budownictwie, technice sanitarnej i klimatyzacji; obsługa ruchu turystycznego; handel i sprzedaż; produkcja i zarządzanie w rolnictwie; hotelarstwo; branża rolno-przetwórcza; kształcenie zawodowe w murarstwie i innych zawodach budowlanych), które zostały przekazane do 100 szkół realizujących projekt³⁰.

Jak wyjaśniła p.o. Zastępcy Dyrektora DEiKU, realizacja komponentu ponadnarodowego przyczyniła się do kolejnych inicjatyw służących rozwojowi kształcenia zawodowego. Od 2015 roku wraz z dotychczasowym partnerem (Chorwacją) przygotowywany był projekt w zakresie promocji przedsiębiorczości w obszarze kształcenia zawodowego. Liderem projektu został region Istria. W projekcie zaplanowano udział Francusko-Słowackiej Izby Handlowej, Centrum Szkoleniowego Velenje, miasta Velenje, miasta Labin, regionu Emilia Romagna, Agencji Szkoleniowej i Doradczej Izby Handlowej z Włoch, Wydziału Zarządzania słowackiego Uniwersytetu Comenius. Za cel główny obrano wzmocnienie współpracy międzynarodowej pomiędzy poszczególnymi podmiotami systemów innowacji gospodarczych i społecznych w obrębie poszczególnych sektorów poprzez poprawę wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie przedsiębiorczości w Europie Środkowej. Głównymi beneficjentami projektu będą szkoły zawodowe. Ponadto zorganizowane wizyty studyjne zaowocowały szeregiem nowych kontaktów na poziomie szkół zawodowych z Polski, Francji, Niemiec i Chorwacji, które są podtrzymywane i rozwijane. W 2013 r. Województwo Małopolskie przystąpiło do projektu „Regiony na rzecz edukacji w zakresie zrównoważonego rozwoju i solidarności międzynarodowej” (REDDSO). Uczestnikami projektu były: region Rodan-Alpy jako lider oraz Województwo Małopolskie, region Piemont, Rząd Katalonii. Celem tego projektu było wdrożenie w regionach partnerskich procesów partycypacyjnych mających na celu promowanie wspólnej definicji i konwergencji polityk publicznych wobec Edukacji na rzecz Zrównoważonego Rozwoju i Solidarności Międzynarodowej w systemach oświatowych oraz wspieranie procesu kształtowania globalnych postaw obywatelskich.

(dowód: akta kontroli str. 550-606, 862-863)

²⁹ Uchwała Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 257/15 z 10 marca 2015 r.

³⁰ Materiały te udostępniono wszystkim uczniom korzystającym z tej formy wsparcia.

Na lata 2014-2015 zaplanowano w projekcie realizację działań w ramach MChE we współpracy z uczelniami wyższymi za 1 767 tys. zł. Do 31 grudnia 2014 r. wydatkowano 801,2 tys. zł, tj. 45% planu, a w I kwartale 2015 r. 32,2 tys. zł³¹, tj. 2% planu. Działania obejmowały: przeprowadzenie diagnozy uzdolnień uczniów z dziesięciu techników³² objętych pilotażem MChE w celu zrekrutowania uczniów na warsztaty letnie organizowane na krakowskich uczelniach, organizację warsztatów, realizację kół e-learningowych na platformie internetowej (dla uczestników warsztatów), stworzenie 60 scenariuszy zajęć on-line m.in. w formie „odwróconych lekcji” oraz realizację zajęć we współpracy z uczelniami wyższymi.

Diagnoza uzdolnień miała na celu wytypowanie uczniów wykazujących zdolności w poszczególnych obszarach tematycznych (język angielski, technologie informacyjno-komunikacyjne, matematyka oraz przedsiębiorczość). Wyniki testu stanowiły podstawę do rekrutacji najzdolniejszych w wymienionych obszarach tematycznych uczniów, dla których przewidziane zostały dodatkowe zajęcia rozwijające ich zdolności i predyspozycje w zakresie kompetencji kluczowych oraz pobudzające ich kreatywność. Diagnozę przeprowadzono dwuetapowo. Wstępna selekcja wyłoniła 506 uczniów, którzy zostali zaproszeni do testów³³. Po zakończeniu drugiego (testowego) etapu diagnozy w oparciu o punktację uzyskaną przez uczniów wybrano 175 osób z najlepszymi wynikami. Utworzono też 205-osobową listę rezerwową. W obszarach tematycznych: społeczeństwo obywatelskie, chemia, fizyka, budownictwo, żywność i środowisko, w jakich planowane były warsztaty letnie, rekrutację uczniów przeprowadzono w oparciu o wyniki edukacyjne z przedmiotów, których dotyczyły proponowane zajęcia. W ten sposób zakwalifikowano 162 uczniów. Zajęcia powadzone były przez wykładowców Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechniki Krakowskiej, Uniwersytetu Ekonomicznego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Pedagogicznego i Uniwersytetu Rolniczego.

Ponadto w ramach projektu odbywały się zajęcia on-line m.in. w formie odwróconych lekcji w dwóch obszarach tematyczno-zawodowych (budownictwo i język angielski zawodowy), na których wykorzystywano opracowane scenariusze zajęć (30 scenariuszy z języka angielskiego i 30 z zakresu budownictwa). Scenariusze te opracowali wykonawcy wyłonieni w przetargu nieograniczonym, które udostępnione zostały na stronie internetowej projektu, a ponadto umieszczono je w serwisie Małopolskiej Chmury Edukacyjnej.

Do 31 marca 2015 r. łączna liczba uczniów, którzy uczestniczyli w letnich warsztatach oraz zajęciach on-line wyniosła 824 osoby³⁴.

(dowód: akta kontroli str. 271-276, 280-317, 743-775, 857-863, 871, 884)

Stosownie do treści zatwierdzonego i zaktualizowanego wniosku o dofinansowanie projektu³⁵ beneficjent zobowiązany został do osiągnięcia w wyniku realizacji projektu określonych produktów. Według stanu na 31 marca 2015 r. ich poziom realizacji przedstawiał się następująco:

- stworzono 279 programów rozwojowych szkół (zakładano 260), co oznaczało realizację tego wskaźnika na poziomie 107% wartości planowanej³⁶,

³¹ Kwota 32,2 tys. zł na dzień kontroli tego zagadnienia (18 maj 2015 r.) nie została jeszcze zaakceptowana przez instytucję pośredniczącą II stopnia.

³² Były to następujące szkoły: Technikum Łączności Nr 14 w Zespole Szkół Łączności im. Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku w Krakowie, Technikum w Zespole Szkół Technicznych i Placówek im. Stanisława Staszica w Nowym Targu, Technikum Nr 7 w Zespole Szkół Budowlanych w Tamowie, Technikum Chemiczne i Ochrony Środowiska w Zespole Szkół Chemicznych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Krakowie, Technikum w Zespole Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Franciszka Stefczyka w Czernichowie, Technikum w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Józefa Piłsudskiego w Zakliczynie, Technikum w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wincentego Witosa w Nawojowej, Technikum w Zespole Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Skawinie, Technikum w Zespole Szkół Zawodowych im. Edwarda Dembowskiego w Wieliczce, Technikum Nr 3 w Zespole Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II w Gorlicach. Powyższe szkoły prowadzone były przez ośmiu partnerów projektu.

³³ Do testów przeprowadzonych w ramach drugiego etapu diagnozy zgłosiło się 411 uczniów.

³⁴ Łączna liczba uczestników wyniosła 861, ponieważ jeden uczeń mógł skorzystać z obu form dodatkowego kształcenia.

³⁵ Wniosek ten stanowił załącznik nr 2 do uchwały Zarządu Województwa Małopolskiego nr 198/14 z 27 lutego 2014 r. Zmiana w zakresie zwiększenia wielkości grupy docelowej projektu oraz zwiększenia wartości docelowej jednego z wskaźników nastąpiła w oparciu o pisemną zgodę Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie (pismo RWK.6223.1.7.2014 z 11 września 2014 r.)

³⁶ Dane nie uwzględniały liczby programów rozwojowych wdrożonych w sześciu centrach kształcenia praktycznego i ustawicznego.

- wyposażono 221 szkół (lub placówek oświatowych) w sprzęt techno-dydaktyczny, co przy wymaganym wskaźniku 50 szkół lub placówek oznacza realizację na poziomie 442%,
- w odniesieniu do wybranych branż zawodowych opracowano siedem na osiem zakładanych innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne, tj. 87,5% zakładanej wartości, jednakże do 31 maja wykonanie wyniosło dziesięć, tj. 125% planu,
- stworzono 60 scenariuszy zajęć realizowanych on-line m.in. w formie odwróconych lekcji, tj. 100% zakładanej wartości.

Ponadto beneficjent projektu zobowiązany był także do osiągnięcia rezultatów twardego projektu, które na 31 marca 2015 r. kształtowały się następująco:

- w 279 szkołach i placówkach kształcenia zawodowego wdrożono programy rozwojowe, tj. 107% zakładanego poziomu wskaźnika w wysokości 260,
- liczba szkół zawodowych, które w zakresie wdrażania programów rozwojowych współpracowały z przedsiębiorcami, wyniosła 225, co oznaczało wykonanie wskaźnika w 141% w stosunku do założonej wartości 160 szkół,
- w ramach projektu udzielono wsparcia 71 665 uczniom, co stanowiło 137% planowanego wskaźnika w wysokości 52 433,
- liczba uczniów w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach, wyniosła 33 984, co w odniesieniu do wartości docelowej wskaźnika 28 500 stanowiło 119%,
- liczba szkół, które zostały wyposażone w nowoczesne materiały dydaktyczne, wyniosła 200, co stanowiło 100% zakładanego wskaźnika,
- liczba certyfikatów, uprawnień i zaświadczeń otrzymanych przez uczniów w ramach projektu wyniosła 151 549, co przy założonej docelowej wartości 5 000 oznaczało realizację wskaźnika w 3 031%, przy czym liczba certyfikatów potwierdzających nabyte kwalifikacje i uprawnienia, poprzez zdanie egzaminu wyniosła 42 325, tj. 28% ogólnej liczby certyfikatów,
- planowana liczba uczniów, którzy poszerzyli swoją wiedzę i umiejętności dzięki udziałowi we współpracy międzynarodowej wyniosła 1 700, a zrealizowana została na poziomie 1 805 (106%)³⁷,
- zgodnie z planem dziesięć (100% wskaźnika) szkół współpracowało z uczelniami wyższymi w zakresie realizacji zajęć on-line m.in. w formie odwróconych lekcji,
- w ramach współpracy z uczelniami wyższymi w zajęciach przez nie prowadzonych uczestniczyło 824 uczniów (92% planu w wysokości 900 uczniów). Na okres od 28 czerwca do 3 lipca 2015 r. Urząd zaplanował drugą edycję naukowych warsztatów letnich dla 200 uczniów małopolskich techników, którzy nie brali udziału w formie wsparcia związanej z MChE. Realizacja tego działania pozwoli na osiągnięcie zakładanego wskaźnika do zakończenia projektu.

(dowód: akta kontroli str. 584-628, 866-868, 871)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zbadanym zakresie. Podjęte w ramach projektu działania były skuteczne.

4. Oddziaływanie projektu na potrzeby grupy docelowej

Opis stanu
faktycznego

W trakcie realizacji projektu prowadzono szereg działań promocyjnych upowszechniających wiedzę o szkolnictwie zawodowym i samym projekcie oraz mających na celu podniesienie atrakcyjności szkolnictwa zawodowego wśród odbiorców tego przekazu. Promocję przeprowadzano w oparciu o strategię, przyjętą w czerwcu 2010 r., a następnie aktualizowaną z powodu zmian poszczególnych zadań, ich zakresu lub podjęcia nowych zadań. Działania promocyjne obejmowały: spoty telewizyjne i radiowe w mediach regionalnych i lokalnych, wykonanie materiałów promocyjnych (m.in. plakaty, ulotki, foldery, bannery, ścianki wystawiennicze, tablice oznaczeniowe, grafika na stronie internetowej, 30

³⁷ Stan na 21 kwietnia 2015 r.

komiksów promocyjnych, kartki świąteczne), stworzenie strony internetowej projektu, publikacje i artykuły prasowe, zakup nagród i gadżetów (teczki, notatniki, kalendarze, odznaczenia i dyplomy). Ponadto organizowano konferencje m.in. podczas Targów Edukacyjnych – Festiwal Zawodów oraz konkursy „Mam Zawód. Mam fantazję.”. Działania promocyjne skierowane były do szerokiego grona odbiorców: rodziców, nauczycieli, przedsiębiorców i przede wszystkim młodzieży, dla której projekt stworzono.

Koszt powyższych działań wg stanu na 31 grudnia 2014 r. wyniósł 2 395,8 tys. zł. Na 2015 r. zaplanowano wydatki w kwocie 305 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 629-725)

Efektom realizacji projektu, w tym działań promocyjnych, miało być osiągnięcie tak zwanych rezultatów miękkich, będących jednocześnie rezultatami trwałymi oznaczającymi zmianę świadomości w zakresie kształcenia zawodowego wśród osób, które objęte zostały wsparciem w ramach projektu. Rezultatami miękkimi były:

1. Wzrost poziomu umiejętności zawodowych uczniów o 3,25%³⁸ – według stanu na koniec 2014 r. osiągnięto łączną zdawalność we wszystkich typach szkół zawodowych w wysokości 75%³⁹, co oznaczało wzrost w stosunku do bazowego 2010 roku o 2,6% (1,9 punktu procentowego). Powyższe dane o zdawalności egzaminów uwzględniały informacje z izb rzemieślniczych, które uprawnione były do przeprowadzania egzaminów zawodowych⁴⁰. Na realizację wskaźnika wpływ będą miały wyniki letniej sesji egzaminacyjnej w 2015 r., której wyniki na dzień badania tego zagadnienia (6 czerwca 2015 r.) nie były znane.
2. Podniesienie zdolności adaptacyjnych absolwentów małopolskich szkół zawodowych na rynku pracy – lider projektu nie został zobligowany do zwymiarowania docelowej wartości wskaźnika, jednakże przyjęto metodologię monitorowania postępów w tej dziedzinie. Posiłkując się raportami Małopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji, ustalono, że 63% absolwentów, którzy ukończyli w 2013 r. szkoły kształcące w zawodach po okresie roku pracuje lub jednocześnie pracuje i uczy się. W odniesieniu do bazowego 2011 r. (gdzie wskaźnik ten wynosił 49%) stanowiło to wzrost o 28,6% (14 punktów procentowych).
3. Wzrost odsetka absolwentów szkół zawodowych kontynuujących edukację, w tym w szkołach wyższego stopnia, o 1% – w 2011 r., traktowanym jako rok bazowy, odsetek absolwentów, którzy po roku od ukończenia szkoły uczyli się lub pracowali i uczyli się, wynosił 40%. Absolwentów, którzy ukończyli szkoły w 2013 r., a następnie kontynuowali naukę było 41%, co wskazywało na wzrost odsetka o 2,5% (1 punkt procentowy).
4. Wzrost o 2,5% zainteresowania uczniów kształceniem zawodowym oraz lepsze ich przygotowanie do uzyskania kwalifikacji zawodowych – według danych Kuratorium Oświaty w Krakowie w roku szkolnym 2009/2010 gimnazja ukończyło 41 753 uczniów, a liczba tych, którzy w roku szkolnym 2010/2011 rozpoczęli naukę w pierwszych klasach techników i zasadniczych szkół zawodowych wyniosła 21 271 uczniów. Było to 51% wszystkich absolwentów gimnazjów w Małopolsce. Z kolei liczba pierwszoklasistów (w powyższych dwóch typach szkół kształcących w zawodach) w roku szkolnym 2014/2015 wynosiła 20 237, co w porównaniu z liczbą 35 979 absolwentów gimnazjów z roku szkolnego 2013/2014 stanowiło 56%. Badany tą metodą wzrost zainteresowania uczniów kształceniem zawodowym wyniósł 10% (5 punktów procentowych).
5. Poprawa współpracy i wymiany informacji pomiędzy szkołami biorącymi udział w projekcie – zorganizowanie dwunastu spotkań standaryzujących personelu projektowego lidera oraz partnerów odpowiedzialnych za wdrażanie projektu i tyle odbyło się do końca 2014 r. (100% planu).

³⁸ Wskaźnik ten rozumiany był jako poziom zdawalności egzaminów zawodowych w stosunku do odsetka zdawalności egzaminów w 2010 r., kiedy to wyniósł 70,99%. Docelowy poziom wskaźnika w wysokości 3,25% ustalony został jako średnia arytmetyczna z poziomu wskaźników docelowych przypisanych do celu szczegółowego „ podniesienie zdawalności egzaminów w zawodach technicznych o 5%, a w zawodach robotniczych o 1,5%”.

³⁹ Obliczono w oparciu o upublicznione na stronie internetowej dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie.

⁴⁰ Wg danych z trzech małopolskich izb rzemieślniczych liczba zdających egzaminy zawodowe kształtowała się następująco: 2010 r. – egzaminy zdało 2 311 osób spośród 2 584 zdających (87,6%), 2011 r. – zdało 2 526 z 2 878 osób (85,3%), 2012 r. – zdało 2 542 z 2 840 osób (84,6%), 2013 r. – egzaminy zdało 2 594 z 2 840 osób (87,2%), 2014 r. – 2 192 z 2 464 osób (84%).

6. Przygotowanie przyszłych kadr w zawodach kluczowych dla rozwoju Małopolski – docelowy poziom wskaźnika wynosił 2,5% i obliczany był jako odsetek uczniów, którzy zdobyli kwalifikacje zawodowe w wybranych 32 zawodach kluczowych⁴¹ w odniesieniu do wszystkich uczniów, którzy zdobyli kwalifikacje w zawodach technicznych. W bazowym roku 2010 wskaźnik obliczony według powyższej metody wynosił 68%, a w roku 2014 78%, co oznaczało wzrost o 15% (10 punktów procentowych).
7. Upowszechnienie nowoczesnych sposobów nauczania i kształcenia wśród szkół danej branży objętej projektem co najmniej w 100 szkołach – wskaźnik zrealizowano w 100%.
(dowód: akta kontroli str. 584-592, 776-777, 802-803, 805-847, 884)

Zgodnie z założeniami projektu osiągnięcie powyższych rezultatów miękkich miało przyczynić się do realizacji założonych celów szczegółowych, którymi były:

1. podniesienie kompetencji zawodowych uczniów w siedmiu branżach poprzez uzyskanie dodatkowych kwalifikacji i umiejętności,
2. rozwój kompetencji kluczowych oczekiwanych przez pracodawców,
3. podniesienie konkurencyjności szkół zawodowych poprzez wdrożenie programów rozwojowych oraz doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt do zajęć praktycznych,
4. upowszechnienie kształcenia z wykorzystaniem potencjału technicznego przedsiębiorstw oraz nowoczesnych technik informacyjnych,
5. poprawa wizerunku kształcenia zawodowego,
6. wzrost odsetka absolwentów gimnazjów podejmujących naukę w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych o 2,5%,
7. podniesienie zdawalności egzaminów w zawodach technicznych o 5%, a w zawodach robotniczych o 1,5%⁴².

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli postępy w zakresie tworzenia i wdrażania programów rozwojowych szkół, zakupy sprzętu wykorzystywanego do zajęć z uczniami, fakt objęcia 71 665 uczniów wsparciem w formie dodatkowych zajęć z kompetencji kluczowych, praktyk i stażów zawodowych, możliwości uczestniczenia w warsztatach letnich i zajęciach prowadzonych za pośrednictwem nowoczesnych technologii oraz zdobywania doświadczeń międzynarodowych, wskazują jednoznacznie na zrealizowanie celów szczegółowych określonych w punktach 1-4.

Osiągnięte zostały także cele określone w punktach 5-6. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego⁴³ wzrastał odsetek uczniów szkół zawodowych w stosunku do ogólnej liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w Małopolsce, tj. od 57% w 2010 r. do 61% w 2014 r. Wzrastał także odsetek uczniów klas pierwszych techników i zasadniczych szkół zawodowych w odniesieniu do liczby absolwentów gimnazjów z 51% w 2010 r. do 56% w 2014 r.

W 2010 r. spośród 15 281 uczniów szkół kształcących w zawodach technicznych 10 087 osób zdało egzamin, co stanowiło 66%. Odsetek ten wzrastał systematycznie, by w roku 2014 osiągnąć 71% (egzamin zdało 8 274 uczniów z grupy 11 577 przystępujących). Wskazywało to na zmianę w stosunku do bazowego 2010 roku o 8% (5 punktów procentowych) i oznaczało osiągnięcie zakładanego poziomu wskaźnika⁴⁴.

⁴¹ W oparciu o raport „Perspektywa technologiczna, Kraków – Małopolska 2020. Wyzwania rozwojowe”, Strategię Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020, badanie ewaluacyjne „Analiza potrzeb szkoleniowych personelu medycznego oraz pracowników wykonujących zawody niemedyczne w ramach systemu opieki zdrowotnej w Polsce”, publikację „Foresight kadr nowoczesnej gospodarki – Kadry przyszłości” opracowano listę 32 zawodów kluczowych dla rozwoju Małopolski. Były to: technik analityk, technik cyfrowych procesów graficznych, technik hotelarstwa, technik budownictwa, technik informatyk, technik obsługi turystycznej, technik elektronik, technik teleinformatyk, technik organizacji usług gastronomicznych, technik elektryk, technik architektury krajobrazu, technik organizacji reklamy, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik technologii żywności, technik spedytor, technik mechanik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik logistik, technik ochrony środowiska, technik farmaceutyczny, asystent osoby niepełnosprawnej, technik telekomunikacji, technik masażyście, opiekunka środowiskowa, technik drogownictwa, technik elektroradiolog, opiekun w domu pomocy społecznej, technik mechatronik, technik agrobiznesu, kucharz, technik pojazdów samochodowych, technik ekonomista.

⁴² Zgodnie z przyjętą metodologią egzaminów w zawodach technicznych dotyczyły egzaminów zdawanych przez uczniów i absolwentów szkół policealnych (w których kształcenie podjąć można po zdaniu matury), techników i techników uzupełniających. Egzaminów w zawodach robotniczych odnosiły się do egzaminów zdawanych przez uczniów i absolwentów zasadniczych szkół zawodowych oraz szkół policealnych, gdzie kształcenie można było podjąć bez zdania matury.

⁴³ http://swaid.stat.gov.pl/Edukacja_dashboards/Raporty_predefiniowane/RAP_DBD_EDU_5.aspx.

⁴⁴ Wskaźniki ustalono na podstawie wyników Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie zamieszczonych na stronach internetowych <http://www.oke.krakow.pl/inf/staticpages/index.php?page=20081007120843758>.

W przypadku zawodów robotniczych wystąpiła tendencja negatywna, bowiem zamiast planowanego wzrostu w każdym kolejnym roku mniejszy odsetek uczniów zdał egzamin zawodowy. I tak: w 2010 r. 87% uczniów przystępujących do zdał ten egzamin (4 225 z 4 879), w 2011 r. było to 84% (4 004 z 4 777), w 2012 r. 82% (3 814 z 4 676), w 2013 r. 84% (3 470 z 4 115), a w 2014 r. 78% (1 615 z 2 069)⁴⁵. Według stanu na 12 czerwca 2015 r. w badanym zakresie wskaźnik zdawalności nie został osiągnięty, z zastrzeżeniem, że na tym etapie brak było danych odnośnie letniej sesji egzaminacyjnej z 2015 r. Ponadto powyższych obserwacji dokonano na podstawie upublicznionych danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, która nie monitorowała zdawalności egzaminów zawodowych przeprowadzanych w izbach rzemieślniczych.

(dowód: akta kontroli str. 776-777)

Analizy przeprowadzone w UMWM odnośnie problemu ze zdawalnością egzaminów zawodowych w zasadniczych szkołach zawodowych i szkołach policealnych, gdzie kształcenie można podjąć bez zaliczonego egzaminu maturalnego, jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora DEiKU, wskazywały na odejście części uczniów od zdawania egzaminów za pośrednictwem Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej do izb rzemieślniczych⁴⁶. Ponadto do prawdopodobnych przyczyn takiego stanu zaliczono nałożenie się dwóch form prowadzenia egzaminów zdawanych od 2013 r. według starej i nowej podstawy programowej oraz fakt, że uczniowie kończący zasadnicze szkoły zawodowe nie mieli obowiązku przystępowania do egzaminu. Zastępca Dyrektora DEiKU podkreśliła, że wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych od kilku lat występowała tendencja spadkowa w zdawalności egzaminu pisemnego (z 86% w 2010 r. do 75,5% w 2014 r.), a zdawalność egzaminu praktycznego utrzymywała się na tym samym wysokim poziomie (ok. 97%), co może wskazywać, że uczniowie przykładają większą wagę do umiejętności praktycznych, które będą wykorzystywać w swojej przyszłej pracy zawodowej.

(dowód: akta kontroli str. 326-328)

Według danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej⁴⁷ w czerwcu 2010 r. w Polsce zdawalność egzaminów zawodowych wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych wynosiła 84%, podczas gdy w 2014 r. było to zaledwie 64%. Wystąpił zatem ogólnokrajowy trend spadkowy, mający odzwierciedlenie także w Małopolsce. Należy podkreślić, że odsetek zdawalności w małopolskich szkołach zawodowych był w 2010 r. wyższy od średniej krajowej o 2 punkty procentowe, a w 2014 r. wyższy o 14 punktów procentowych. Ponadto liczba absolwentów wszystkich typów małopolskich szkół kształcących w zawodach w latach 2011-2015 wzrastała w odniesieniu do 2010 r. średnio o 3% rocznie⁴⁸.

(dowód: akta kontroli str. 63)

Stosownie do wyjaśnień p.o. Zastępcy Dyrektora Departamentu Edukacji i Kształcenia Ustawicznego w UMWM problemy, które występowały przy realizacji projektu miały charakter prawno-instytucjonalny. Wymóg stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych wpłynąć mógł na jakość realizacji niektórych elementów projektu, na przykład do wdrażania programów rozwojowych szkół nie było możliwości bezkonkurencyjnego zaangażowania jako liderów szkolnych osób związanych bezpośrednio z daną szkołą, znających jej specyfikę i potrzeby. Często funkcję tę obejmowały osoby słabo znające charakter placówki i deficyty uczniów. Podobnie sprawa wyglądała w przypadku możliwości zatrudniania nauczycieli z danej szkoły do realizacji usług edukacyjnych. Zgodnie z interpretacją MEN z dnia 30 września 2010 r. dotyczącą Karty Nauczyciela nie było możliwości finansowania wynagrodzeń nauczycieli, ani podwyższania pensji nauczycieli zatrudnionych zgodnie z przepisami ustawy Karta Nauczyciela ze środków przeznaczonych na realizację projektów unijnych. Wobec powyższego do realizacji określonych zajęć zarekomendowano konieczność zastosowania procedury Prawa zamówień publicznych. W konsekwencji uniemożliwiło to zatrudnianie nauczycieli do działań projektowych w trybie określonym w Karcie Nauczyciela. Zarówno lider, jak i partnerzy projektu, prowadzili

⁴⁵ Zobacz przypis 445.

⁴⁶ Na terenie Małopolski funkcjonowały trzy izby rzemieślnicze: Małopolska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości, Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie oraz Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Nowym Sączu.

⁴⁷ <http://www.cke.edu.pl/index.php/egzaminy-zawodowe-left>.

⁴⁸ Wzrosty wystąpiły w każdym kolejnym roku.

dokumentację przetargową w oparciu o wnikliwe i jak najbardziej szczegółowe przygotowywanie kryteriów wyboru, co jednak w praktyce nie zawsze chroniło podmioty realizujące projekt przed wyłonieniem wątpliwej jakości wykonawców.

Kolejnym istotnym problemem, z którym zetknięto się w trakcie realizacji projektu było przeregulowanie systemu wytycznych związanych z realizacją i wdrażaniem projektu współfinansowanego ze środków europejskich. Zbyt rozbudowany i ciągle aktualizowany system wytycznych był mało transparenty, zarówno dla beneficjenta, jak również dla jednostek audytujących i kontrolujących. Przy dużej ilości dokumentów cały system realizacji był nie tylko mało spójny, ale często wewnętrznie sprzeczny. W trakcie realizacji beneficjent otrzymywał często wykluczające się wzajemnie interpretacje poszczególnych ministerstw, zamiast wspólnie wypracowanego jednoznacznego stanowiska. Dodatkowo pojawiające się wytyczne były często niezwykle trudne do interpretacji, a nawet do zaznajomienia się, co rodziło duży nieporządek w rozumieniu przepisów przez poszczególnych beneficjentów.

Kolejnym utrudnieniem była, zdaniem p.o. Zastępcy Dyrektora DEiKU, niska jakość badań ewaluacyjnych realizowanych na potrzeby projektu. Rynek tych badań został w większości zdominowany przez firmy konsultingowe, które nie były renomowanymi placówkami badawczymi prowadzącymi wartościowe prace analityczne, posiadającymi kadrę o odpowiednich kwalifikacjach i dorobku naukowym. W praktyce skutkowało to niską jakością raportów dotyczących oceny efektów realizowanych działań i celów.

Dodatkowym utrudnieniem w realizacji projektu o zasięgu regionalnym była duża rotacja kadry partnerów i realizatorów projektu na przestrzeni pięcioletniego cyklu zarządzania. Skutkowało to koniecznością kontaktowania się z nowymi osobami, nie do końca znającymi pierwotne założenia projektu, i które na nowo musiały poznawać jego charakter, zasady realizacji i wdrażania.

Uznając kształcenie zawodowe za jeden z najważniejszych obszarów edukacji, Województwo Małopolskie zamierza wspierać je do 2020 r. Planowane do realizacji przedsięwzięcia będą koordynowane na poziomie województwa przez Urząd Marszałkowski, z założeniem wspierania realizatorów projektu, promocji kształcenia zawodowego, czy też organizacji Festiwalu Zawodów. Realizacja przyszłego projektu opierać będzie się w dużym stopniu o dobre praktyki i wzorce wypracowane w obecnym projekcie, a opracowane w trakcie jego trwania produkty lub rozwiązania standaryzujące działania, takie jak staże w przedsiębiorstwach, czy zajęcia dodatkowe, posłużą jako baza i materiał wyjściowy dla realizacji zajęć wspierających rozwój wiedzy i umiejętności uczniów szkół zawodowych w kolejnym okresie programowania.

(dowód: akta kontroli str. 593-606, 729-736, 778-781)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie oddziaływanie projektu na potrzeby grupy docelowej.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z brakiem uwag i wniosków pokontrolnych Najwyższa Izba Kontroli nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, dnia 20 lipca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

Kontrolerzy:

Agata Brzeska-Lebiecka
Doradca prawny

Janusz Klimek
Specjalista kontroli państwowej

---

⁴⁹ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.